

LUKU 1 PAIKALLISEN OPETUSSUUNNITELMAN MERKITYS JA LAADINTA

1.1 Opetussuunnitelman perusteet ja paikallinen opetussuunnitelma

Perusopetuksen ohjausjärjestelmän tarkoituksena on varmistaa koulutuksen tasa-arvo ja laatu sekä luoda hyvät edellytykset oppilaiden kasvuille, kehitykselle ja oppimiselle. Ohjausjärjestelmän normiosan muodostavat perusopetuslaki ja -asetus, valtioneuvoston asetukset, opetussuunnitelman perusteet sekä paikallinen opetussuunnitelma ja siihen perustuvat lukuvuosisuunnitelmat. Järjestelmän eri osat uudistuvat, jotta opetuksen järjestämisessä pystytään ottamaan huomioon muutokset koulua ympäröivässä maailmassa ja vahvistamaan koulun tehtävää kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa.

Opetussuunnitelman perusteet laaditaan perusopetuslain ja -asetuksen sekä tavoitteet ja tuntijaon määrittävän valtioneuvoston asetuksen pohjalta¹. Perusteasiakirja on Opetushallituksen antama valtakunnallinen määräys, jonka mukaisesti paikallinen opetussuunnitelma valmistellaan². Opetussuunnitelman perusteiden tehtävänä on tukea ja ohjata opetuksen järjestämistä ja koulutyötä sekä edistää yhtenäisen perusopetuksen yhdenvertaista toteutumista.

Perusopetus on opetuksen ja kasvatuksen kokonaisuus, jossa eri osa-alueiden tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita ja sisältöjä koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Perusteasiakirja sisältää tarpeellisilta osin myös viittauksia lainsäädäntöön, johon perusteissa määrättävät asiat perustuvat.

Paikallinen opetussuunnitelma on tärkeä osa ohjausjärjestelmää. Sillä on keskeinen merkitys sekä valtakunnallisten tavoitteiden että paikallisesti tärkeänä pidettyjen tavoitteiden ja tehtävien ilmentämisessä ja toteuttamisessa. Paikallinen opetussuunnitelma luo yhteisen perustan ja suunnan päivittäiselle koulutyölle. Se on strateginen ja pedagoginen työkalu, joka linjaa opetuksen järjestäjän toimintaa sekä koulujen työtä. Opetussuunnitelma liittyy koulujen toiminnan muuhun paikalliseen toimintaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi.

1.2 Paikallisen opetussuunnitelman laatimista ohjaavat periaatteet

Opetuksen järjestäjällä on vastuu paikallisen opetussuunnitelman laadinnasta ja kehittämisestä³. Opetussuunnitelmassa päätetään perusopetuksen kasvatustyön, opetuksen, oppimisen arvioinnin ja tuen, ohjauksen ja oppilashuollon, kodin ja koulun yhteistyön sekä muun toiminnan järjestämisestä ja toteuttamisesta. Siinä täydennetään ja painotetaan opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä tavoitteita, toimintaa ohjaavia linjauksia, keskeisiä sisältöjä ja muita opetuksen järjestämiseen liittyviä seikkoja paikallisesta näkökulmasta. Opetuksen järjestäjä ottaa opetussuunnitelmaa laatiessaan huomioon oppilaiden tarpeet, paikalliset erityispiirteet sekä itsearvioinnin ja kehittämistyön tulokset.

1 Perusopetuslaki (628/1998), perusopetusasetus (852/1998), valtioneuvoston asetus perusopetuslaissa tarkoitetun opetuksen valtakunnallisista tavoitteista ja perusopetuksen tuntijaosta (422/2012) ja (378/2014) valtioneuvoston asetus perusopetusasetuksen muuttamisesta (423/2012)

2 Perusopetuslaki 14 § 2 mom. ja valtioneuvoston asetus (422/2012) 13 §

3 Perusopetuslaki 15 § 1 mom.

Opetussuunnitelman tehtävänä on edistää opetuksen laadun jatkuvaa kehittämistä ja vahvistaa koulutuksellista jatkumoa. Se luo perustan esiopetuksesta perusopetukseen ja perusopetuksesta seuraavaan koulutusvaiheeseen siirtymiselle. Laadinnassa otetaan huomioon muut paikalliset suunnitelmat kuten

- mahdollinen varhaiskasvatuksen suunnitelma
- esiopetuksen opetussuunnitelma
- mahdollinen perusopetukseen valmistavan opetuksen suunnitelma
- mahdollinen aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma
- lastensuojelulain mukainen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma⁴
- yhdenvertaisuuslain mukainen yhdenvertaisuussuunnitelma⁵
- mahdollinen kestävän kehityksen tai kulttuurikasvatuksen suunnitelma sekä muut opetuksen järjestäjän tekemät, erityisesti koulutusta, lapsia, nuoria ja perheitä koskevat suunnitelmat ja päätökset.

Opetuksen järjestäjä hyväksyy opetussuunnitelman erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten⁶. Paikallinen opetussuunnitelma voidaan laatia kaikille saman opetuksen järjestäjän kouluille yhteisenä tai siten, että suunnitelma sisältää opetuksen järjestäjän yhteisiä sekä useamman koulun yhteisiä ja/tai koulukohtaisia osioita. Päätökset laatimistavasta tekee opetuksen järjestäjä. Opetuksen järjestäjät voivat sopia myös järjestäjärajat ylittävstä yhteistyöstä ja yhteisistä seudullisista opetussuunnitelmalinjauksista.

Opetussuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon, että opetus voi olla pääosin ainejakoista tai se voidaan toteuttaa eheyttynä. Eheytettyä opetusta käytettäessä myös opetussuunnitelma voidaan laatia vuosiluokkakokonaisuuksien osalta eheyttynä.

Kaikki oppilaiden yksilölliset suunnitelmat rakennetaan yhteisen opetussuunnitelman varaan⁷. Lukuvuosisuunnitelmalla täsmennetään, miten opetussuunnitelmaa toteutetaan kussakin koulussa lukuvuoden aikana. Perusopetusasetus velvoittaa tiedottamaan oppilaille ja näiden huoltajille keskeisistä lukuvuosisuunnitelmassa päätetyistä asioista.⁸

Yhteistyö opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman laadinnassa edistää sitoutumista yhteisiin tavoitteisiin ja lisää opetuksen ja kasvatustyön yhtenäisyyttä. Opetuksen järjestäjä huolehtii opetustoimen henkilöstön mahdollisuuksista osallistua yhteistyöhön ja edistää sekä oppiaineiden yhteistyötä että eri toimijaryhmien välistä monialaista yhteistyötä. Osallistumismahdollisuuksista huolehditaan riippumatta siitä, mikä suunnitelmien laatimistapa on. Oppilaille tulee lain mukaan järjestää mahdollisuus osallistua opetussuunnitelman ja siihen liittyvien suunnitelmien valmisteluun⁹. On tärkeää, että myös huoltajat voivat osallistua opetussuunnitelmatyöhön, lukuvuosisuunnitelman valmisteluun sekä koulun toiminnan suunnitteluun, erityisesti kasvatustavoitteiden, toimintakulttuurin

⁴ Lastensuojelulaki (417/2007) 12 § ja oppilas- ja opiskelijahuoltolaki (1287/2013) 12 §

⁵ Yhdenvertaisuuslaki (21/2004) 4 §

⁶ Perusopetuslaki 15 § 1 mom.

⁷ Perusopetuslaki 16 a §, 17 § ja 17 a § (642/2010)

⁸ Perusopetusasetus 9 §

⁹ Perusopetuslaki 47 a § 1 mom. (1267/2013)

sekä kodin ja koulun yhteistyön osalta. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaiden ja huoltajien kannalta mielekkäisiin ja monipuolisiin sekä oppilaiden kehitysvaiheen huomioon ottaviin osallistumistapoihin.

Yhteistyö koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa rikastaa koulutyötä ja liittää sen ympäröivän yhteisön elämään. Perusopetuslaki velvoittaa laatimaan opetussuunnitelman oppilashuoltoa sekä kodin ja koulun yhteistyötä koskevilta osin yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa¹⁰. Yhteistyötä tarvitaan myös muiden hallintokuntien kanssa, jotta kaikkien oppilaiden koulunkäynnistä, turvallisuudesta ja hyvinvoinnista voidaan huolehtia. Muidenkin organisaatioiden ja eri asiantuntijoiden kanssa tehtävä yhteistyö parantaa suunnitelmien ja koulutyön laatua.

Oppilaalla on perusopetuslain turvaama oikeus saada kaikkina koulupäivinä opetussuunnitelman mukaista perusopetusta¹¹. Opetuksen järjestäjä huolehtii tämän oikeuden toteutumisesta, ja jokainen oppilaiden kanssa työskentelevä toteuttaa opetuksen järjestäjän vahvistamaa opetussuunnitelmaa ja noudattaa muita työtä ohjaavia normeja.

1.3 Paikallisen opetussuunnitelman arviointi ja kehittäminen

Opetuksen järjestäjän tehtävänä on arvioida antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistua toimintansa ulkopuoliseen arviointiin. Arvioinnin tarkoitus on koulutuksen kehittäminen ja oppimisen edellytysten parantaminen.¹² Paikallisen opetussuunnitelman ja lukuvuosisuunnitelman toteutumisen seuranta, säännöllinen arviointi ja kehittäminen ovat osa tätä tehtävää.

Opetuksen järjestäjän ja koulujen itsearvioinnissa voidaan hyödyntää kansallisten arviointien ja kehittämishankkeiden tuloksia sekä perusopetuksen valtakunnallisia laatukriteereitä¹³. Yhteistyö oppilaiden, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa edistää avointa ja rakentavaa itsearviointia.

Muutokset opetussuunnitelman perusteissa edellyttävät vastaavien muutosten tekemistä paikalliseen opetussuunnitelmaan ja viemistä käytäntöön. Opetuksen järjestäjä voi tarkistaa opetussuunnitelmaansa ja parantaa sen laatua ja toimivuutta myös paikallisista tarpeista lähtien ja kehittämistyön tuloksia hyödyntäen.

1.4 Paikallisen opetussuunnitelman laadinta ja keskeiset opetusta ohjaavat ratkaisut

Paikallinen opetussuunnitelma, sitä tarkentavat lukuvuosisuunnitelmat sekä muut suunnitelmat laaditaan opetuksen järjestäjän päättämällä tavalla edellä kuvattuja tavoitteita ja periaatteita noudattaen. Opetuksen järjestäjä voi päättää opetussuunnitelmaan sisältyvien ratkaisujen delegoinnista kouluille ja koulukohtaisen opetussuunnitelman laadinnasta.

Tässä alaluvussa määrätään ne paikallisesti päätettävät opetussuunnitelmaratkaisut sekä opetussuunnitelmassa kuvattavat asiat, joita ei käsitellä muissa luvuissa. Opetussuunnitelman perusteiden kussakin pääluvussa määrätään tarkemmin, mitä paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee kyseisessä luvussa käsitellyn kokonaisuuden osalta päättää ja kuvata.

¹⁰ Perusopetuslaki 15 § 2 mom. (477/2003)

¹¹ Perusopetuslaki 30 § 1 mom. (642/2010)

¹² Perusopetuslaki 21 § 1 ja 2 mom. (1296/2013)

¹³ Perusopetuksen laatukriteerit, opetus- ja kulttuuriministeriö 2012: 29

Opetuksen järjestäjä päättää opetussuunnitelman laatimiseen liittyvistä ratkaisuista ja toimintatavoista:

- laaditaanko paikallinen opetussuunnitelma koulujen yhteisenä, kokonaan tai osin koulukohtaisena, seudullisena tai käytetäänkö muuta ratkaisua
- millä kielillä annettavaa opetusta varten opetussuunnitelma laaditaan ja hyväksytään (suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten)
- mikä on opetussuunnitelman rakenne ja asioiden käsittelyjärjestys, missä muodossa opetussuunnitelma julkaistaan
- miten henkilöstö sekä oppilaat ja huoltajat osallistuvat opetussuunnitelman laatimiseen, arviointiin ja kehittämiseen ja miten otetaan huomioon eri tilanteissa olevien huoltajien osallistumismahdollisuudet
- miten opetussuunnitelman laatimiseen liittyvä yhteistyö esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen sekä perusopetusta seuraavaa koulutusvaihetta edustavien oppilaitosten kanssa järjestetään
- mitkä muut tahot ovat mukana opetussuunnitelman laadinnassa ja toteutuksessa ja miten yhteistyö järjestetään
- miten paikalliset erityispiirteet ja -tarpeet, arviointien ja kehittämistyön tuottama tieto ja kehittämisen tavoitteet sekä muut paikalliset suunnitelmat otetaan opetussuunnitelman valmistelussa huomioon.

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetussuunnitelman laadintaan ja kehittämiseen liittyvät asiat:

- miten huolehditaan oppilashuoltoa ja kodin ja koulun yhteistyötä käsittelevien osuuksien laadimisesta yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten kanssa
- miten opetussuunnitelman toteutumista seurataan ja miten opetussuunnitelmaa arvioidaan ja kehitetään
- mitkä ovat ne paikalliset suunnitelmat ja ohjelmat, jotka täydentävät ja toteuttavat opetussuunnitelmaa (esimerkiksi aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma, kestävän kehityksen ohjelma, tasa-arvosuunnitelma, kulttuurikasvatussuunnitelma, tietostrategia).

Opetuksen järjestäjä päättää ja kuvaa opetussuunnitelmassa opetuksen järjestämiseen liittyvät ratkaisut:

- miten edistetään perusopetuksen yhtenäisyyttä sekä siirtymävaiheisiin liittyvää yhteistyötä (perusopetuksen sisällä sekä esiopetuksen ja muun varhaiskasvatuksen ja perusopetusta seuraavan koulutusvaiheen oppilaitosten kanssa)
- järjestetäänkö opetus tai osa siitä yhdysluokkaopetuksena (katso myös alaluvut 5.4 ja 5.6)
- järjestetäänkö opetus tai osa siitä vuosiluokittain etenevänä vai vuosiluokkiin sitomattomasti etenevänä, oppilaiden omiin opinto-ohjelmiin perustuvana opiskeluna (katso myös alaluvut 5.4 ja 5.6)
- järjestetäänkö opetus pääosin ainejakoisena vai kokonaan tai osin eheytyttynä; mitkä ovat mahdollisen eheytytyn opetuksen järjestämisen pääpiirteet
- miten opetustunnit jaetaan vuosiluokittain yhteisten oppiaineiden, taide- ja taitoaineiden valinnaisten tuntien sekä oppilaalle valinnaisten aineiden kesken valtioneuvoston asetuksen edellyttämällä tavalla (paikallinen tuntijako)¹⁴

¹⁴ Valtioneuvoston asetus (422/2012)

- mikä on opetuksen järjestäjän kieliohjelma, miltä vuosiluokilta eri kielten opetus aloitetaan (katso myös toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten osuudet sekä luku 12)
- mitkä ovat oppilaille tarjottavat valinnaiset aineet ja mille vuosiluokille niiden opetus sijoittuu (katso myös luku 12)
- mitkä ovat opetuksen mahdolliset painotukset ja miten ne toteutetaan; miten painotus näkyy tuntijaossa sekä opetuksen tavoitteissa ja sisällöissä (katso myös luku 12)
- miten oppilaanohjaus järjestetään
 - o ohjaussuunnitelmassa kuvataan oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat, työn ja vastuunjako sekä työskentely monialaisissa verkostoissa, kodin ja koulun yhteistyö ohjauksessa, työelämäyhteistyö sekä työelämään tutustumisen järjestelyt (katso myös vuosiluokkakokonaisuuksiin sisältyvä oppilaanohjauksen tehtäväkuvaus).

VESILAHDEN KUNTA:

Vesilahden kunnan perusopetuksen paikallinen opetussuunnitelma laaditaan kunnan kaikkien koulujen yhteisenä opetussuunnitelmana seudullisen opetussuunnitelman pohjalta.

Opetussuunnitelma laaditaan ja hyväksytään suomenkielistä opetusta varten.

Opetussuunnitelman rakenne ja asioiden käsittelyjärjestys noudattelee perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita. Opetussuunnitelma julkaistaan sähköisenä.

Henkilöstö osallistuu opetussuunnitelman laatimiseen, arviointiin ja kehittämiseen opettajakokouksissa, vanhempainilloissa käytävissä arvokeskusteluissa, sähköisenä toteutettavien kommentointien avulla sekä huoltajien kanssa käytävissä keskusteluissa. Oppilaat osallistetaan luokissa opettajien johdolla käytävissä keskusteluissa sekä oppilaskunnan kokouksissa. Huoltajat osallistuvat opetussuunnitelman laatimiseen, arviointiin ja kehittämiseen muun muassa vanhempainilloissa käytävissä arvokeskusteluissa ja sähköisenä toteutettavien kommentointien avulla.

Henkilöstö osallistuu opetussuunnitelman kehittämiseen koulutusten kautta. Henkilöstö valmistelee lukuvuosisuunnitelman, jonka käytännön toteutukseen oppilaat osallistetaan.

Vesilahdessa esiopetus tapahtuu kouluilla. Näin ollen yhteistyö esiopetuksen, varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen välillä on luontevaa. Esiopetus ja perusopetus muodostavat eheän kokonaisuuden.

Opetussuunnitelman laadinnassa ovat mukana varhaiskasvatus, nuorisotoimi, kouluterveydenhoito, sosiaalitoimi, vanhempainoimikunnat/-yhdistykset sekä oppilashuolto. Yhteistyömuotoja ovat sähköiset kommentointimahdollisuudet sekä yhteiset tapaamiset eri tahojen kesken.

Opetussuunnitelma valmistellaan huomioiden koulujen omaleimaisuus sekä olemassa olevat hyvät pedagogiset ja didaktiset käytänteet. Opetussuunnitelman valmistelussa otetaan huomioon alakoulujen keskinäisen yhteistyön sekä alakoulujen ja yläkoulun välisen yhteistyön vahvistaminen. Opetussuunnitelman valmistelua ohjaavana ajatuksena on, että perusopetuksen tärkein tehtävä on tukea tulevaisuuden taitoja sekä työelämätaitoja. Vesilahden vahva kulttuurihistoria sekä globaalikasvatuksen perinteet antavat leimansa paikalliseen opetussuunnitelmaan.

Opetuksen ja koulutuksen järjestäjäkohtaisesta oppilashuollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista sekä kodin ja koulun välisen yhteistyön monimuotoisuuden kehittämisestä vastaa monialaisen oppilashuollon ohjausryhmä, johon kuuluu myös sosiaali- ja terveydenhuollon edustajia.

Opetuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen oppilashuoltopalveluista vastuussa olevien viranomaisten kanssa oppilashuollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta.

Koulukohtainen lukuvuosisuunnitelma on keskeinen opetussuunnitelman toteuttamisen väline. Lukuvuosisuunnitelman toteutumista seurataan vuosittaisen lukuvuosikertomuksen muodossa. Lukuvuosikertomuksella arvioidaan samalla myös opetussuunnitelman toteutumista. Opetussuunnitelman toteutumista arvioidaan lisäksi joka toinen vuosi toteutettavalla opetustoimen arviointikyselyllä, joka suunnataan henkilöstölle, huoltajille ja oppilaille. Opetussuunnitelmaa kehitetään saadun arviointitiedon pohjalta.

Seuraavat paikalliset suunnitelmat ja ohjelmat täydentävät ja toteuttavat opetussuunnitelmaa: aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnitelma, tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön strategia, koulutoimen kehittämissuunnitelma, iltapäivätoiminnan vuosikello, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, oppilashuoltosuunnitelma, hyvinvointipalveluiden toimintasuunnitelma, varhaiskasvatussuunnitelma, suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä, koulujen turvallisuussuunnitelma sekä Vesilahden kunnan kestävän kehityksen toimintaohjelma.

Perusopetuksen yhtenäisyyttä edistetään luomalla koulujen välistä yhteistyötä tukevia rakenteita ja toimintamalleja, joista esimerkkinä kaikkien koulujen yhteiset vuosittaiset teemat ja painopistealueet. Koulujen yhteistyö lukuvuosisuunnitelman laatimisessa edistää kunnan perusopetuksen yhtenäisyyttä. Arvioinnin yhtenäisyyteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Siirtymävaiheisiin liittyvää yhteistyötä ohjaavat päivähoidon ja koulun nivelvaihteyden vuosikello sekä ala- ja yläkoulun nivelvaiheen toimintamalli. Nivelvaiheiden käytänteet on kuvattu oppilashuoltosuunnitelmassa, joka on tämän opetussuunnitelman liitteenä (liite 1).

Opetus järjestetään osittain yhdysluokkaopetuksena. Opetus järjestetään pääsääntöisesti vuosiluokittain etenevänä ja tarpeen mukaan vuosiluokkiin sitomattomasti etenevänä, oppilaiden omiin opinto-ohjelmiin perustuvana opiskeluna. Opetus järjestetään pääosin ainejakoisena.

Vesilahden kunnan paikallinen perusopetuksen tuntijako on tämän opetussuunnitelman liitteenä (liite 2).

Vesilahden kunnan perusopetuksen kieliohjelma on seuraava: **Ensimmäinen pakollinen ensimmäiseltä luokalta alkava vieras kieli (A1-kieli) on englanti. Englantia on 3. luokalla kolme tuntia, 4.-8. luokilla kaksi tuntia viikossa ja 9. luokalla kolme tuntia.**

Neljänneltä luokalta alkavia vapaaehtoisia kieliä (A2-kieli) ovat saksa ja ranska. A2-kieltä opetetaan 4.-6. luokilla kaksi tuntia viikossa. Tunnit ovat oppilaille ylimääräisiä. A2-kielen valinneilla oppilailla on viikossa opetusta kaksi tuntia enemmän kuin muilla oppilailla. **Kasvatus- ja opetuslautakunnan Sivistyslautakunnan päätöksen mukaan vapaaehtoinen A-kielen ryhmä voidaan perustaa, jos opetusryhmässä on vähintään 12 oppilasta.**

Pakollinen B1-kieli on ruotsi, joka alkaa kuudennella luokalla. Vapaaehtoisia 8. luokalla alkavia kieliä (B2-kieli) ovat saksa ja ranska. Riittävä ryhmäkoko ja riittävä tuntiresurssi määrittävät opetusryhmän perustamisen.

Oppilaille tarjottavat valinnaisaineet ja niiden opetuksen sijoittuminen eri vuosiluokille on määritelty luvussa 12.

Perusopetuksessa toteutettavan ohjauksen tavoitteena on, että kaikille löytyy jatko-opiskelupaikka peruskoulun jälkeen **hakeutumisvelvoitteen mukaisesti**. Ohjaus jatkuu yhtenäisesti koko perusopetuksen ajan siten, että kaikki opettajat **ja koulun eri ammattilaiset** toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja opiskelun nivelvaiheissa. Kaikkien opettajien tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä opiskelutaitojen kehittämässä ja pyrkiä ennaltaehkäisemään opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. **Vesilahden kunnan ohjaussuunnitelmassa on avattu tarkemmin ohjauksen eri vastuutehtäviä ja koko ohjauskokonaisuuden rakentumista. (Liite x)**

Lukuvuoden aikana kaikille oppilaille ja huoltajille annetaan ohjausta ja tietoa perusopetuksen työtavoista, valintamahdollisuuksista ja niiden merkityksestä tulevaisuudelle. Edelleen huoltajille selvitetään, kuinka ohjaus koulussa on järjestetty sekä miten on hoidettu opiskeluun, oppilashuoltoon ja tukipalveluihin liittyvät asiat koulukohtaisesti. Lukuvuoden aikana järjestettävissä henkilökohtaisissa tapaamisissa, vanhempainilloissa ja muissa tapaamisissa opettajat yhdessä huoltajien kanssa käyvät läpi oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyviä kysymyksiä.

Kouluissamme ohjauksesta vastaa vuosiluokilla 1-6 luokanopettaja ja vuosiluokilla 7-9 oppilaanohjaaja yhdessä muiden opettajien ja oppilashuoltohenkilöstön kanssa. **Yläkoulussa oppilaanohjaaja pitää ohjauksen luokkatunteja, toteuttaa yksilöohjausta ja järjestää tarpeen mukaan myös pienryhmäohjausta.**

7. luokkien oppilaat suorittavat työelämään tutustumisen koulun sisäisenä työharjoitteluna. 8. ja 9. luokilla oppilaat ovat viikon jakson tutustumassa työelämään itse valitsemassaan työpaikassa. Lisäksi eri oppiaineiden opetussuunnitelmien sisältöihin kuuluu yrittäjyyteen, työelämän vaatimusten ja taitojen opettamiseen liittyvien asioiden käsittelyä.

Seitsemännellä luokalla oppilaanohjauksen luokkatunneilla käydään läpi ryhmäytymistä ja vuorovaikutustaitoja, kehitetään omaa itsetuntemusta, tutustutaan oppimis- ja opiskelutaitoihin ja käydään läpi valinnaisaineiden valintaa. Kahdeksannella luokalla valmistaudutaan ensimmäiseen viikon kestävään TET-jaksoon, käydään läpi peruskoulun jälkeisiä opiskeluvaihtoehtoja ja aletaan suunnitella omaa jatko-opintopolkua.

Yhdeksännellä luokalla oppilaat **jatkovat** toisen asteen **opintoihin perehtymistä samalla omaa hakujärjestystä suunnitellen**. Oppilaanohjaaja **kertaa** oppilaanohjauksen luokkatunneilla jatko-opintomahdollisuudet. Lisäksi lähialueen oppilaitoksista käy oppilaita ja opinto-ohjaajia esittelemässä oppilaitoksiaan. Oppilaat käyvät myös oman kiinnostuksensa mukaan tutustumassa eri oppilaitoksiin joko yksin tai pienryhmissä. Tavoitteena on löytää kaikille mieluinen suunnitelma jatkokoulutukseen. Yhdeksännen luokan aikana järjestettävässä vanhempainillassa esitellään jatko-opintomahdollisuuksia. Eryitystä tukea tarvitsevien oppilaiden jatko-opinnot suunnitellaan yksilöllisesti moniammatillisena yhteistyönä tarpeen mukaan. Jatko-opintojen lisäksi yhdeksännen luokan luokkatunneilla perehdytään työnhakutaitoihin harjoittelemalla erilaisten asiakirjojen laatimista.

Oppilaanohjaaja käy kesällä läpi yhteishaun tulokset ja on yhteydessä niihin nuoriin ja huoltajiin, joiden lapsi ei saanut yhteishaussa jatko-opiskelupaikkaa. Oppilaanohjaaja auttaa jälkihaussa **ja seuraa myös toisen asteen opintojen aloittamista. Elokuun loppupuolella oppilaanohjaaja tarkistaa Valpas-tietokannasta Opetus- ja kulttuuriministeriön vuosittain määrittämänä päivänä, että peruskoulun päättäneet oppilaat ovat aloittaneet opintonsa. Oppilaanohjaaja tekee asuinkunnalle ilmoituksen oppilaista, jotka eivät ole aloittaneet opintojaan.**

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain mukainen koulukohtainen tasa-arvosuunnitelma laaditaan erillisenä suunnitelmana.